

**Ustawa Zgromadzenia Reprezentantów
Wolnego Miasta Krakowa
z dnia 17 czerwca 1822 r.**

Prawo o hipotekach.

Dziennik Praw Rzeczypospolitey Krakowskiej z 1822 r.

Nr 2795 Dziennika Głównego Senatu.

My, Prezes i senatorowie Wolnego, Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie mieszkańcom Kraju Krakowskiego wiadomo czynimy, iż na posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów Nadzwyczajnego Prawodawczego, w dniu 17 czerwca 1822 r. odbytym, jednomyślnie uchwalonym zostało Prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i hipotekach, w miejsce Tytułu XVIII Księgi III Kodeksu Cywilnego, w następującej podstawie:

Dział I Urządzenia Ogólne.

Oddział I.

O Tytułach.

Artykuł 1.

Wszelkie czynności między żyjącymi, których skutkiem ma być przeniesienie własności dóbr nieruchomości, ścieśnienie, obciążenie, uwolnienie od obciążeń tejże własności, wszelkie podobne czynności, które się ściągają do praw hipotecznych, zawieranyymi będą przed pisarzami aktowymi i dwiema świadkami prawem nie wyłączonymi, przez strony osobiście lub przez pełnomocników do tego szczególnie i urzędownie umocowanych.

Pisarze aktowi winni archiwum utrzymywać w miejscu hipoteki. Akt spisany obejmować w sobie powinien treść czynności zawartej, przez strony ułożoną i przyjętą, dla umieszczenia w wykazie hipotecznym, podług art. 12 prawa niniejszego.

[hasła: nieruchomości; przeniesienie własności; pisarz aktowy; akta hipoteczne; wykaz hipoteczny;
prawa hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 2.

Czynności powyższe za granicą w formie prawa miejscowego zawarte, przyjętymi będą do hipoteki tylko za wyrokiem sądowym, jeżeli nie masz przeciwnych niniejszemu postanowieniu urzędzeń, w prawach politycznych lub traktatach.

[hasła: wyrok hipoteczny; prawa hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 3.

Kontrakty wieczysto-dzierżawne przez Komisję Włociańską od Trzech Najjaśniejszych Dworów postanowioną wydane i wydać się mające, ugody o dziesięciny podług statutu z dnia 21 Maja 1816 r. o dziesięcinach przez Komisję Organizacyjną postanowionego, nie ulegają formom prawa niniejszego i w akta hipoteczne powinny być wpisane w rubryce ciężarów.

[hasła: Komisja Włociańska; dziesięcina; Komisja Organizacyjna; akta hipoteczne; ciężary hipoteczne, dzierżawa wieczysta]
[orzeczenia]

Oddział II.

O Księgach Hipotecznych.

Artykuł 4.

Prawo rzeczowe do dóbr nieruchomych zyskuje się przez wciągnięcie tytułu nabycia do Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: księgi hipoteczne; nieruchomości; wpis prawa rzeczowego]
[orzeczenia]

Artykuł 5.

Ścieśnienie własności dóbr nieruchomych, szczególnie ciężary wieczyste, służebności gruntowe, powinny być jawnymi, przez wciągnięcie tytułu do Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: nieruchomości; służebność gruntowa; księgi hipoteczne; własność nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 6.

Wszelkie obciążenia własności dóbr nieruchomości powinny być jawnymi, przez wciągnięcie tytułu do Ksiąg Hipotecznych, wyjąwszy przywileje.

[hasła: nieruchomości; ciężary hipoteczne; księgi hipoteczne; jawność ksiąg; własność nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 7.

Prawa hipoteczne, kapitały takie, względem których służy wierzycielowi władza rozporządzenia, powinny być tą samą formą przelewanych i obciążonych, jak same nieruchomości; każdy czyn tego rodzaju powinien być jawnym przez wciągnięcie tytułu do Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: księgi hipoteczne; jawność ksiąg, wierzyciel]
[orzeczenia]

Artykuł 8.

Uwolnienie dóbr nieruchomości i kapitałów hipotekowanych od obowiązków, którym ulegają, powinno być jawnym przez wykreślenie wpisów z Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: nieruchomości; wykreślenie wpisu hipotecznego; księgi hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 9.

Kto by sądził mieć jakie z wymienionych praw, które dopiero w drodze sądowej wykazanymi być mogą, mocen jest zabezpieczyć sobie ich skutek przez uczynienie ostrzeżenia w Księgach Hipotecznych (prenotacja). Toż samo się stosuje do uwolnień, których wymaga dłużnik od wierzyciela w drodze sądowej.

[hasła: księgi hipoteczne; prenotacja; ostrzeżenie hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 10.

Wszelkie tytuły, które wciągniono do Ksiąg Hipotecznych, stanowią prawo rzeczowe (ius reale); dopóki nie zostały wciągniętymi, są tylko prawami osobistymi (ius personale).

[hasła: księgi hipoteczne; prawa rzeczowe; prawa osobiste]
[orzeczenia]

Artykuł 11.

Pierwszeństwo prawa rzeczowego zależy od pierwszeństwa wpisu; pomiędzy wpisami dnia jednego porządek numerów dziennika podawczego stanowić będzie pierwszeństwo. Regent aktów obowiązany wydać stronom, gdy tego żądać będą, zaświadczenie względem numeru, pod jakim w dzienniku podawczym zapisanym będzie.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne; wpis hipoteczny; Regent Akt Hipotecznych]
[orzeczenia]

Artykuł 12.

Księgi Hipoteczne będą następujące:

I. *Dziennik podawczy* przez Prezesa Trybunału I Instancji lub jego zastępcę parafowany, obejmować ma numer ciągły podania aktu do intabulacji lub ekstabulacji i jego treść główniejszą. Dziennik ten Prezes Trybunału I Instancji lub jego zastępca podpisem codziennie zamyka.

II. *Księga Ingrosacji*, w którą wszystkie tytuły praw rzeczowych bez różnicy w całym kraju wpisywane będą; wpisywanie dopełnionym będzie w porządku podania do dziennika podawczego, z położeniem na akcie numeru podania do dziennika, a to ciągle nic białego papieru nie zostawując. Księga Ingrosacji będzie oprawną, każda jej stronnica będzie oznaczona liczbą wypisaną literami, a przy końcu umieszczone być ma zaświadczenie Prezesa Trybunału I Instancji lub zastępcę, z wielu stronnic się składa.

III. *Wykaz hipoteczny*, z rubryk następujących:

Rubryka 1. Tytuł własności, w której będą kolumny: a) imię i nazwisko właściciela; b) szacunek dóbr nieruchomych; c) ograniczenia własności; d) wymazania. Rubryka 2. Sądownie ubezpieczone długi i inne obowiązki rzeczowe, z kolumnami: a) ilość; b) cesje; c) obciążenia; d) wymazania.

IV. *Zbiór Dokumentów*.

[hasła: księgi hipoteczne; dziennik podawczy; intabulacja; ekstabulacja; Trybunał I Instancji; wpis hipoteczny; wykaz hipoteczny; własność; właściciel; zbiór dokumentów; księga ingrosacyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 13.

Dla zrobienia wpisu wierzyciel lub komu zależy, przedstawia Regentowi przez siebie, lub trzeciego, wyciąg główny wyroku, lub aktu, z którego prawa rzeczowe wypływają.

Regent odebrawszy takowy wyciąg główny, oznacza go numerem następującym z porządku dziennika, i pod tymże numerem wciąga stawienie się strony, jej żądanie wyjęte z treści w akcie przedstawionym zawartej, co strona stawiająca łącznie z Regentem podpisuje; a jeżeli strona pisać nie umie, będzie o tym uczyniona wzmianka.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych; wpis hipoteczny, prawa rzeczowe]
[orzeczenia]

Artykuł 14.

Po zapisaniu do dziennika żądania strony, Regent obowiązany jest uważać, czyli czynność nie sprzeciwia się prawom trzeciego wiadomym z Ksiąg Hipotecznych; na przypadek znalezienia powodów odmówienia przyjęcia do wpisu, Regent wyda rezolucję na piśmie, a w tym razie strona winna jest w trzech dniach od wręczenia rezolucji Konserwatora odmawiającej jej żądaniu rachując, pod rygorem prekluzji, udać się do Trybunału I Instancji, który spór ten w takowym przeciągu czasu na podaną notę rozstrzygnie, i o decyzji swej tak Regenta jako i strony interesowane uwiadomi. Decyzja Trybunału będzie ostateczna, co jednak nie prekluduje stronom w drodze prawa zwyczajnej czynić o nakaz wpisu lub ekstabulację; w razie przychylenia się sądu do żądania strony też zachowuje pierwszeństwo wpisu, podług numeru i daty początkowego podania do dziennika podawczego kancelarii hipotecznej.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych; wpis hipoteczny; pierwszeństwo wpisu; księgi hipoteczne; Konserwator Hipotek; Trybunał I Instancji; intabulacja; ekstabulacja]
[orzeczenia]

Artykuł 15.

Każdy zawierający czynność u pisarzy aktowych lub żądający wpisu, obowiązany jest obrać sobie zamieszkanie w Kraju. Wolno jest odmienić zamieszkanie obrane, z obowiązkiem wybrania i wskazania innego Kraju. Wszelkie wręczenia ściągające się do praw i obowiązków do Ksiąg Hipotecznych wniesionych, dziać się będą w tymże obranym zamieszkaniu.

[hasła: księgi hipoteczne; pisarz aktowy; prawo hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 16.

Akta hipoteczne są publiczne i jawne, każdemu przejrzeć je Regent pozwoli, i żądane wypisy wyda; przeglądanie wszelako nie może nastąpić jak w obliczu Regenta, który odpowiedzialnym jest za całość i nietykalność aktów w księgach zawartych.

[hasła: jawność ksiąg hipotecznych; Regent Akt Hipotecznych; wypis z akt hipotecznych]
[orzeczenia]

Artykuł 17.

Gdy od ostatecznego urządzenia hipoteki podług niniejszego prawa co do impugnowania tytułu dziedzictwa pół roku minie, i nikt tytułu nabywcy w Księgach Hipotecznych nie wzruszał, nabywca uważany jest w czynnościach z trzecim o dobra nieruchomości zawieranych za istotnego właściciela.

[hasła: księgi hipoteczne; właściciel; nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 18.

Po pół roku upłynionym, zawierający czynność z takowym właścicielem, zasłonięty jest od wszelkich poszukiwań tego lub mającego od niego zlewek, który sądząc mieć lepsze prawo do własności nie postarał się o wpisanie swego prawa własności do Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: księgi hipoteczne; właściciel]
[orzeczenia]

Artykuł 19.

Nieruchomości, które będą miały oddzielną kartę w Wykazie hipotecznym, za Corpus Hipoteczne uważać należy, ani odrywanie ani przyłączenie przyległości w Wykazie hipotecznym może być zapisane, aż w drodze administracyjnej i sądowej zezwolenie okazane będzie.

[hasła: Corpus Tabulare; ciało hipoteczne; wykaz hipoteczny, nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 20.

Za wartość dóbr, jaka się z dokumentów w Księdze Ingrosacji wpisanych okazuje, nikogo akta nie zabezpieczają. Regent odpowiedzialny jest tylko za rzetelność wpisu.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, wpis hipoteczny, księga ingrosacyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 21.

Względem każdego trzeciego mającego czynność z właścicielem gruntu, lub kapitału hipotecznego, który się spuścił na rzetelność i wiarę Wykazu hipotecznego, stanowić będzie tylko sama osnowa Wykazu hipotecznego. Wykaz hipoteczny obejmować w sobie będzie odwołania się do liczby i stronicy aktu lub wyroku, pod którym w Księdze Ingrosacji zapisany.

[hasła: rękojmia wiary publicznej; wykaz hipoteczny; księga ingrosacyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 22.

Ktokolwiek zobowiązał się osobiście, dopełnić powinien zobowiązania swojego ze wszystkich swoich dóbr ruchomych i nieruchomości, teraźniejszych i przyszłych.

[hasła: odpowiedzialność dłużnika; nieruchomości; ruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 23.

Dobra dłużnika są zastawem wspólnym wierzycieli jego, i między nich podziela się wartość w stosunku wierzytelności, chyba były prawne przyczyny pierwszeństwa między wierzycielami.

[hasła: wierzytelność hipoteczna; pierwszeństwo hipoteczne; podział proporcjonalny]
[orzeczenia]

Artykuł 24.

Prawnymi przyczynami pierwszeństwa są przywileje i hipoteki.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne; przywileje; hipoteka]
[orzeczenia]

Dział II

O Przywilejach

Artykuł 25.

Przywilej jest prawo, które jakoś wierzytelności daje wierzycielowi, że jest pierwszym nad innych wierzycieli nawet hipotecznych.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne; wierzyciele; przywileje hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 26.

Między wierzycielami przywilejowanymi pierwszeństwo urządza się podług różnej jakości przywilejów.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne; wierzyciele; przywileje hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 27.

Wierzyciele przywilejowani, którzy są w tymże samym stopniu, płaceni są w stosunku swoich wierzytelności.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne; wierzyciele; przywileje hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 28.

Przywileje mogą być na ruchomościach lub nieruchomościach.

[hasła: przywileje hipoteczne; nieruchomości; ruchomości]
[orzeczenia]

Oddział I.

O przywilejach na ruchomościach.

Artykuł 29.

Przywileje są albo ogólne, albo szczególne na pewnych ruchomościach. Wierzytelności przywilejowane na ogóle ruchomych rzeczy są wyrażone niżej i służy im porządek następujący: 1) Koszta sądowe; 2) Koszta pogrzebowe; 3) Koszta jakiegokolwiek ostatniej choroby w stosunkowym zbiegu wszystkich osób, którym się należą; 4) Zasługi służących z roku ukończonego, i to, co im się należy z roku bieżącego; 5) Dostarczenia wyżywienia dłużnikowi i jego familii, to jest: przez sześć miesięcy ostatnie przez sprzedających szczegółowo, a przez rok ostatni przez utrzymujących pensje i kupców ogółowych.

[hasła: przywileje hipoteczne; ruchomości, koszty sądowe, koszty pogrzebu, chorobowe, wynagrodzenie za służbę]
[orzeczenia]

Artykuł 30.

Wierzytelności przywilejowane na pewnych ruchomościach są:

1) Najmy i dzierżawy nieruchomości na przychodach ze zbioru rocznego, i na cenie tego wszystkiego, cokolwiek składa potrzebne sprzęty w domu najętym, lub dzierżawie, i cokolwiek służy do przyzwoitego gospodarowania w dzierżawie, to jest o wszelką należytość już wypadłą i jeszcze wypadającą, jeżeli kontrakty dzierżawne są urzędowe, albo jeżeli będące z podpisem prywatnym mają datę pewną, a gdyby nie było kontraktów dzierżawnych urzędowych, albo jeżeli będące z podpisem prywatnym nie mają pewnej daty, to na rok rachując od ujęcia roku bieżącego. Tenże

sam przywilej ma miejsce o naprawy komornicze, i o to wszystko, cokolwiek się tyczy wykonania kontraktu dzierżawnego. Jednakże sumy należące się za nasienie, albo za nakłady na zbiór roczny, płacone są z ceny zbioru; a należące się za narzędzia, z ceny tych narzędzi, z pierwszeństwem dla właściciela w pierwszym i drugim przypadku. Właściciel może zająć ruchomości potrzebne w jego domu, albo w jego dzierżawie, gdy były stamtąd ruszone bez jego pozwolenia, i zachowuje na nich swój przywilej, byleby upomniał się o nie; to jest: gdy idzie o ruchomości potrzebne do dzierżawy w przeciągu dni czterdziestu, a w przeciągu piętnastu, jeżeli chodzi o ruchomości potrzebne do domu.

2) Wierzytelności na zastawie, który wierzyciel zajął w posiadanie;

3) Koszta łożone na zachowanie rzeczy;

4) Cena rzeczy ruchomych nie zapłaconych, jeżeli są jeszcze w posiadaniu dłużnika, bądź gdy je kupił z oznaczeniem granicy czasu lub bez oznaczenia. Jeżeli sprzedaż uczyniona była bez oznaczenia granicy czasu, sprzedawca może wydobyć te rzeczy, póki są w posiadaniu kupującego, i przeszkodzić ich od sprzedaży; byleby wydobyć nastąpiło w ośmiu dniach po wydaniu i żeby rzeczy znajdowały się w takim samym stanie, w jakim wydanymi były. Przywilej sprzedawcy służy zawsze dopiero po przywileju właściciela domu lub dzierżawy; chyba dowiedziono było, iż właściciel wiedział, iż sprzęty i inne przedmioty, do jego domu lub dzierżawy potrzebne, nie należały do komornika. Nic się nie odmienia w prawach i zwyczajach handlu względem odzyskania własności;

5) Dostarczania, jakie łożył gospodarz domu dla podróżnych na rzeczy podróżnego, które do jego domu przeniesione były;

6) Koszta na przewóz i nakłady połączone z przewożeniem rzeczy, na rzeczy przewiezionej;

7) Wierzytelności wypływające z nadużycia i przestępstw popełnionych przez urzędników publicznych, w odbywaniu urzędowych ich czynności, na istocie ich rękojmi i na procentach, które stąd należeć się mogą.

[hasła: przywileje hipoteczne; ruchomości, umowa najmu, umowa dzierżawy, zastaw, wierzytelność, przestępstwa urzędnicze]
[orzeczenia]

Oddział II.

O przywilejach na nieruchomościach.

Artykuł 31.

Przywilejem na dobrach nieruchomych nazywają się takie należności, którym choć nie wpisano do Ksiąg Hipotecznych, służy pierwszeństwo przed wszelkimi wpisanymi do ksiąg hipotecznych wierzytelnościami.

[hasła: przywileje hipoteczne; nieruchomości, księgi hipoteczne, pierwszeństwo hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 32.

Następujące należności są przywilejami obciążającymi dobra nieruchome:

1. Podatki wszelkiego rodzaju do Skarbu Publicznego, które właściciel obowiązany jest ponosić z gruntu za rok jeden zaległe;
2. Należności do kas miejskich, gminnych, dziesięciny, daniny wszelkie bądź w pieniądzu, bądź w naturze, jeżeli te z gruntu wypływają, wszelkie praestanda inwentarskie, a to wszystko za rok jeden zaległe;
3. Zasługi, ordynaria dla sług i czeladzi znajdujących się na gruncie, z roku ukończonego, i to, co im się należy z roku bieżącego;
4. Przedawca zachowuje swoje pierwszeństwo o zapłatę ceny, przez przepisanie tytułu, który przeniósł własność na nabywcę, i który okazuje, że jemu się należy całość lub część ceny, a na ten koniec podanie do ingrosacji kontraktu przez nabywcę uczynione, waży tyle, co wpis dla przedawcy.

Wskutek tego Regent z urzędu swego, a to pod odpowiedzialnością stronom i szkody z opuszczenia wynagrodzeniem, powinien w Wykazie hipotecznym cenę szacunkową niezapłaconą, jak dług zapisać.

[hasła: przywileje hipoteczne; nieruchomości, podatki, dziesięcina, wykaz hipoteczny, Regent Akt Hipotecznych, wynagrodzenie za służbę, Skarb Publiczny]
[orzeczenia]

Artykuł 33.

Przywileje wymienione w art. 29, które się rozciągają do ruchomości, mają miejsce na nieruchomościach, jednakże nie wolno poszukiwać ich na nieruchomościach, tylko w braku funduszu zaspokojenia onych z ruchomości.

[hasła: przywileje hipoteczne; nieruchomości, ruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 34.

Gdy niedostaje ruchomości, a wypada płacić należytości uprzywilejowane wyrażone w artykule poprzedzającym, z ceny nieruchomości w zbiegu wierzycieli uprzywilejowanych na nieruchomości, odbywa się zapłata w następującym porządku:

- 1) Koszta sądowe i inne wyrażone w art. 29;
- 2) Wierzytelności oznaczone w art. 32.

[hasła: przywileje hipoteczne; nieruchomości, ruchomości, koszty sądowe, wierzytelności]
[orzeczenia]

Dział III.

O hipotekach.

Artykuł 35.

Hipoteka jest rzeczowe prawo na nieruchomościach, do których przywiązane jest zaspokojenie wpisanych zobowiązań. Hipoteka z natury swojej jest niepodzielna, i utrzymuje się w całości na wszystkich nieruchomościach zobowiązaniu uległych, na każdy z nich, i na wszelkiej ich części. Zawsze jest do nich przywiązana, w jakieżkolwiek ręce one przechodzą.

[hasła: hipoteka, prawa rzeczowe, niepodzielność hipoteki]
[orzeczenia]

Artykuł 36.

Hipoteka ma tylko miejsce w przypadkach i podług form ustanowionych prawem.

[hasła: hipoteka, prawa rzeczowe]
[orzeczenia]

Artykuł 37.

Hipoteka jest albo sądowa albo umowna.

[hasła: hipoteka sądowa, hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Artykuł 38.

Hipoteka sądowa następuje przez wyrok albo akt sądowy. Hipoteka umowna zależy od umów i formy zewnętrznej w aktach i kontraktach.

[hasła: hipoteka sądowa, hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Artykuł 39.

Żadna hipoteka, ani umowna, ani sądowa, nie jest wyjęta od obowiązku zapisania jej w księgach hipotecznych.

[hasła: hipoteka sądowa, hipoteka umowna, księgi hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 40.

Zdatnymi są do przyjęcia hipoteki tylko:

- 1) Dobra nieruchome, które zamianie i obciążeniu podlegać mogą;
- 2) Kapitały hipotekowane.

[hasła: hipoteka, nieruchomości, kapitały]
[orzeczenia]

Artykuł 41.

Prawo, które ma być wciągnięte do Ksiąg Hipotecznych, służyć powinno wierzycielowi, przeciw uznanemu w aktach hipotecznych właścicielowi.

[hasła: hipoteka, księgi hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 42.

Nie wpisany do Ksiąg Hipotecznych właściciel nie może wzruszać praw zahipotekowanych przeciw uznanemu właścicielowi; pierwszemu służy tylko prawo poszukiwania strat na osobie drugiego.

[hasła: księgi hipoteczne, hipoteka]
[orzeczenia]

Artykuł 43.

Przepisy poprzedzających dwóch artykułów stosują się oraz do zlewku i obciążeń praw hipotecznych.

[hasła: hipoteka]
[orzeczenia]

Artykuł 44.

Kto by nabył prawa hipotecznego przez zlewki, kto by nabył jakie zabezpieczenie na kapitale hipotecznym, bez wpisania tytułów do Księgi Hipotecznej, sam sobie przypisze straty, jakie by wyniknąć mogły przez powtórne zarządzenie tymże prawem, i wpisanie tytułów późniejszego nabywcy, biorącego przed nim pierwszeństwo, albo przez umorzenie i wykreślenie prawa z ksiąg hipotecznych.

[hasła: księgi hipoteczne, hipoteka, wykreślenie hipoteki, pierwszeństwo hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 45.

Uwiedomienie właścicieli dóbr o obciążeniu kapitałów jest koniecznie potrzebnym, a to ma być z urzędu przez Regenta, w dobrach właściciela, doręczając przez woźnego odpis dokumentu ingrosowanego, z zaświadczeniem zapisania w wykazie hipotecznym: volumen, numer, kartę powołującą; a rewers woźnego wręczenie świadczącego do zbioru dokumentów Regent dołączy. Od wręczenia przez woźnego uwiedomienia o wpisie w Księgach Hipotecznych uczynionym właścicielowi, mieszkającemu w Kraju do dni trzydziestu, za granicą do dni dziewięćdziesiąt służy prawo zaskarżenia.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, woźny, księgi hipoteczne, wykaz hipoteczny, zbiór dokumentów]
[orzeczenia]

Artykuł 46.

Chcący nabywać kapitału hipotekowanego, lub na nim opierać jakie bezpieczeństwo, powinien przetrzymać czas w art. 45 opisany, po upłynionym dopiero z zupełną pewnością wchodzić może w czynność z wierzycielem, gdyż nie wyczyta z Ksiąg Hipotecznych żadnego ostrzeżenia.

[hasła: księgi hipoteczne, bezpieczeństwo hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 47.

Właścicielowi zarządzającemu swym majątkiem nieruchomym służy wprowadzić wolność zarządzania przychodami dóbr nadal, i pobierania ich z góry, przecież takowe zarządzenia w niczym nadwierać nie mogą środków satysfakcji w drodze egzekucji sądowej dla wierzycieli hipotecznych, tak co do kapitału, jako też i co do prowizji.

[hasła: hipoteka, wierzyciele hipoteczni, egzekucja sądowa, nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 48.

Wierzyciel, którego kapitał przynoszący procenta, wpisanym został do Ksiąg Hipotecznych, ma prawo być umieszczonym przy klasyfikacji co do procentów za trzy lata tylko, w tym samym stopniu hipoteki, w jakim jest jego kapitał.

[hasła : księgi hipoteczne, wierzyciel]
[orzeczenia]

Artykuł 49.

Ilekoć idzie o kaucję sądową, przyjęta tylko będzie kaucja zapisana na dobrach nieruchomości lub kapitałach hipotekowanych, i do Ksiąg Hipotecznych wpisana.

[hasła : księgi hipoteczne, kaucja sądowa, ruchomości, nieruchomości]
[orzeczenia]

Oddział I.

O hipotekach sądowych.

Artykuł 50.

Hipoteka sądowa wypływa z wyroku prawomocnego. Skutek hipoteki sądowej zależy od wpisu wyroku do Ksiąg Hipotecznych. Gdyby majątek teraźniejszy nie był wystarczającym na zaspokojenie długu, mocen jest wierzyciel wpisać hipotekę sądową na nieruchomości później uzyskanej. Wyroki sądu pokoju prawomocne są zdolne do przyjęcia hipoteki sądowej. Wyroki sądu polubownego wtenczas dopiero wpisane być mogą do Księgi Hipotecznej, gdy na nich położony jest sądowy nakaz wykonania. Wyroki sądów zagranicznych wtenczas dopiero wpisane być mogą do Księgi Hipotecznej, gdy właściwy sąd uznał je za obowiązującego do wykonania, wyjąwszy wyroki zagraniczne tych Krajów, względem których prawa polityczne lub traktaty inaczej by postanowiły.

[hasła: księgi hipoteczne, hipoteka sądowa, nieruchomości, wyrok sądu zagranicznego, przyjęcie wyroku do wykonania, traktat międzynarodowy]
[orzeczenia]

Oddział II.

O hipotekach umownych.

Artykuł 51.

Ci tylko zezwalać mogą na hipoteki umowne, którzy mają zdadność do alienowania nieruchomości lub kapitałów hipotekowanych, jakie hipotece poddają.

[hasła: hipoteka umowna, nieruchomości]
[orzeczenia]

Artykuł 52.

Zyskający hipotekę od właściciela dóbr nieruchomości lub kapitałów hipotekowanych, którego prawo jest zawieszone przez pewny warunek, albo ulegające rozwiązaniu w pewnych przypadkach, zyskuje ją z takimi samymi ograniczeniami, skoro te ograniczenia są wiadomymi z Wykazu hipotecznego.

[hasła: hipoteka umowna, nieruchomości, wykaz hipoteczny]
[orzeczenia]

Artykuł 53.

Dobra małoletnich, bezwłasnowolnych, dobra nieprzytomnych póki posiadanie ich powierzone jest tylko tymczasowo, nie mogą być obciążane hipoteką, tylko dla przyczyn i w formach ustanowionych przez prawo, albo na mocy wyroków.

[hasła: hipoteka umowna, nieruchomości, małoletni, ubezwłasnowolniony, osoba nieobecna, obciążenie hipoteczne, wyrok sądowy]
[orzeczenia]

Artykuł 54.

Taka tylko umowna hipoteka jest ważna, która wypływa z aktów przed pisarzem aktowym, albo za granicą, podług art. 1 i 2 zawartych, każdy taki akt wyrażać powinien w szczególności naturę i położenie każdej nieruchomości rzeczywiście należących do dłużnika, na których on hipotekę wierzytelności przyjmuje. Do dóbr w obliżu nie wymienionych w umownych hipotekach nie można rozciągać hipoteki; i wszelkie rozciągnięcie hipoteki bez zezwolenia dłużnika zabronione; toż samo ma się rozumieć i do kapitałów w hipotece zabezpieczonych a przeto umowna hipoteka ogólna bez wyrażenia dóbr lub kapitałów jest bez żadnego prawnego skutku.

[hasła: hipoteka umowna, nieruchomości, pisarz aktowy]
[orzeczenia]

Artykuł 55.

W przypadku gdyby nieruchomość lub nieruchomości poddane hipotece zaginęły, albo doznały nadpsucia w takim sposobie, izby się stały niedostateczne dla bezpieczeństwa wierzyciela, będzie on mógł albo upominać się natychmiast zapłaty swej, albo otrzymać dodatek hipoteki.

[hasła: hipoteka umowna, nieruchomości, bezpieczeństwo hipoteczne, zapłata długu]
[orzeczenia]

Artykuł 56.

Hipoteka umowna tyle tylko jest ważna, ile suma dla której na hipotekę zezwolono, jest oznaczona.

[hasła: hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Artykuł 57.

Nabyta hipoteka rozciąga się do wszelkich polepszeń, jakie nastąpiły w ruchomości, hipoteką objętej.

[hasła: hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Dział IV.

O zniesieniu przywilejów i hipotek.

Artykuł 58.

Przywileje i hipoteki nikną:

- 1) Przez zniesienie zobowiązania istotnego
- 2) Gdy wierzyciel zrzeka się hipoteki.

[hasła: przywileje, hipoteka, zrzeczenie się hipoteki]
[orzeczenia]

Artykuł 59.

Wymazywane są wpisy za zezwoleniem stron interesowanych i mających na ten koniec zdolność albo na mocy wyroku prawomocnego.

[hasła: wpis hipoteczny, wykreślenie wpisu, wyrok sądowy]
[orzeczenia]

Artykuł 60.

W jednym i drugim przypadku żądający wymazania, składają w kancelarii Regenta wyciąg główny aktu urzędowego lub wyroku, w którym jest zezwolenie.

[hasła: wpis hipoteczny, wykreślenie wpisu, wyrok sądowy, Regent Akt Hipotecznych]
[orzeczenia]

Artykuł 61.

Sąd w przypadku sporu nakazać powinien wymazanie, skoro wpis zapisany był nie mający zasady ani na prawie, ani na tytule, albo gdy był uczyniony na mocy tytułu bądź bez porządkowego, bądź wygasłego, lub wypłaconego, albo gdy prawa przywileju lub hipoteki są zmażane drogami prawnymi.

[hasła: wpis hipoteczny, wykreślenie wpisu]
[orzeczenia]

Artykuł 62.

Ile razy wpisy czynione przez wierzyciela, który na mocy wyroku miał je prawo czynić na dobrach teraźniejszych lub na dobrach przyszłych dłużnika bez ograniczenia umówionego, obejmować będą więcej dóbr różnych, niżeli ich potrzeba do bezpieczeństwa wierzytelności, otworzona jest sprawa dłużnikowi o zmniejszenie wpisów, albo wymazanie ich w części, która przewyższa stosunek przyzwoity. Urządzenie niniejszego artykułu nie stosuje się do hipotek umownych.

[hasła: wpis hipoteczny, wykreślenie wpisu, bezpieczeństwo hipoteczne, hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Artykuł 63.

Poczytują się wpisy za przewyższające, które kilku dóbr dotyczą, skoro cena jednego tylko lub kilku z nich przewyższa więcej niż w trzeciej części w wartości czystej ilość wierzytelności w kapitale i przyłączeniach prawnych.

[hasła: wpis hipoteczny]
[orzeczenia]

Artykuł 64.

Mogą być zmniejszone, jako przewyższające wpisy, które uczynił wierzyciel podług swojego oszacowania wierzytelności, które w tym, co się ściąga do ustanowienia hipoteki, dla ich bezpieczeństwa, nie były urządzone przez umowę, i które z natury swojej są warunkowe, wypadkowe lub nieoznaczone.

[hasła: wpis hipoteczny, bezpieczeństwo hipoteczne, hipoteka umowna]
[orzeczenia]

Artykuł 65.

Przewyżkę w tym przypadku ułoży sąd podług okoliczności, podobieństw do prawdy w różnych przemianach i domniemań zdarzeń, w takim sposobie, aby pogodzić podobne do prawdy prawa wierzyciela, z interesem zachowania dłużników i kredytu

przywzwoitego, bez uszkodzenia nowych wpisów, które by czynione być mogły z hipoteką od dnia ich daty, skoroby wypadek podniósł wierzytelności nieoznaczone do summy znaczniejszej.

[hasła: wpis hipoteczny, wierzyciel, dłużnik, kredyt, bezpieczeństwo hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 66.

Wartość nieruchomości, której porównanie ma być czynione z wartością wierzytelności, i trzecią częścią nadto, jak oznaczona jest przez wziętą piętnaście razy wartość przychodów oznaczonych w urzędowych rejestrach do podatku gruntowego, albo przez wskazaną ilość podatku na stronie rejestru podług stosunku, jaki zachodzi w gminach położenia między urzędowym rejestrem, lub stroną jego podatkową, a przychodami co do nieruchomości niepodległych spustoszeniu. Może jednak sąd prócz tego zasięgać pomocy z objaśnień, jakie wypływają z kontraktów dzierżawnych niepodleżających, z protokołów oszacowania, które poprzedniczo sporządzone być mogły w bliskich czasach, i z innych aktów podobnych, i ocenić przychody podług miernej wartości, jaka wyniknie z różnych tych uwiadomień.

[hasła: podatek gruntowy, nieruchomości, oszacowanie nieruchomości]
[orzeczenia]

Dział V.

O uskutecznieniu wpisów na dobrach nieruchomych, lub kapitałach hipotekowanych należących do spadku.

Artykuł 67.

Na przypadek śmierci właściciela dóbr nieruchomych lub kapitału hipotekowanego, każdy interesant mocen jest podać do Ksiąg Hipotecznych urzędowy akt zejścia.

[hasła: księgi hipoteczne, nieruchomości, wierzytelności hipoteczne, akt zgonu]
[orzeczenia]

Artykuł 68.

Sukcesor chcący uzyskać przepisanie tytułów spadkodawcy służących na swoją osobę, dowody okazujące prawo do spadku dołączyszy o przyznanie spadku do Trybunału się zgłosi.

[hasła: prawa hipoteczne, spadkodawca, spadkobierca, Trybunał I Instancji]
[orzeczenia]

Artykuł 69.

Każdemu, któryby sądził mieć lepsze, lub równe prawo do spadku, wierzycielom nieboszczyka i legatariuszom, drogą i formalnością dla ostrzeżeń art. 76 wskazaną wolno się zgłosić do aktów hipotecznych, podać swe prawa, i załączyć dowody.

[hasła: prawa hipoteczne, spadkodawca, spadkobierca, legatariusz, księgi hipoteczne]
[orzeczenia]

Dział VI

O ostrzeżeniach (prenotacjach).

Artykuł 70.

Wyroki sądowe uznające pozbawienie woli lub mianujące doradcę sądowego powinny być wciągnięte do Ksiąg Hipotecznych, jeżeli osoba, której jest przydany doradca, posiada majątek nieruchomy lub kapitały hipotekowane.

[hasła: księgi hipoteczne, doradca sądowy, ubezwłasnowolnienie, nieruchomości, kapitał zahipotekowany]
[orzeczenia]

Artykuł 71.

Ostrzeżenia mają miejsce:

- 1) Gdy złożony jest wyrok prawomocny, którego skutkiem jest pozbawienie woli, śmierć cywilna lub zawieszenie w używaniu praw cywilnych, przydanie doradcy, odstąpienie dóbr na rzecz wierzycieli (*cessio bonorum*);
- 2) Gdy złożony jest akt sądowy ostrzegający o zaszłej upadłości;
- 3) Gdy złożony jest pozew strony, która w drodze sądowej wykazać chce jakie prawa do dóbr lub należitości hipotecznych z dopełnieniem art. 76.

[hasła: ostrzeżenie hipoteczne, wyrok prawomocny, ubezwłasnowolnienie, śmierć cywilna, *cessio bonorum*, upadłość, prawa hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 72.

W przypadku pierwszym wciągnięcie wyroku do Ksiąg Hipotecznych zapobiega wszelkim następującym czynnościom mogącym zmierzać ku uchyleniu skutków wyroku.

[hasła: księgi hipoteczne, wyrok prawomocny, ubezwłasnowolnienie, śmierć cywilna, *cessio bonorum*]
[orzeczenia]

Artykuł 73.

Wciągnięcie o zaszłej upadłości zapobiega działaniom podupadłego dłużnika, mogącym przynieść szkody dla wierzycieli, oraz działaniom wierzycieli chcącym uzyskać przed innymi pierwszeństwo.

[hasła: upadłość, dłużnik, wierzyciel]
[orzeczenia]

Artykuł 74.

Trybunał nakazując podług art. 13 Księgi III Kodeksu Handlowego przyłożenie pieczęci, upoważni oraz komisarza upadłości, aby podał do Ksiąg Hipotecznych nieruchomości lub kapitału hipotekowanego, o których komisarz ma już wiadomość, lub później ją powziąć może, ostrzeżenie, iż upadłość utworzoną została. Od chwili uczynionego ostrzeżenia przez osobę w majątku upadłą, żadne umowy u pisarzy aktowych zawierany, ani zawarte za granicą, do akt hipotecznych przyjętymi być nie mogą.

[hasła: księgi hipoteczne, Kodeks Handlowy, nieruchomości, kapitał zahipotekowany, ostrzeżenie hipoteczne, pisarz aktowy, upadłość]
[orzeczenia]

Art. 75.

Gdy oskarżony ulegnie karze, do której przywiązana jest śmierć cywilna, może być takowy wyrok, gdy się stał prawomocnym, wniesionym do Ksiąg Hipotecznych, przez stronę interesowaną, dla rozpoczęcia postępowania sądowego. Prokurator z urzędu powinien takowy wyrok, jako też i wyrok stanowiący zawieszenie w używaniu praw cywilnych, podać do Ksiąg Hipotecznych.

[hasła: księgi hipoteczne, śmierć cywilna, prokurator, prawa cywilne]
[orzeczenia]

Art. 76

Gdy strona chce podać ostrzeżenie, ażeby sobie zabezpieczyć skutek praw rzeczowych lub ekscepcją na przypadek uzyskania pomyślnego wyroku w drodze sądowej, powinna przez illację uczynić wniosek do Trybunału i okazać dowody na piśmie, jej żądanie popierające; uzyskawszy rezolucją pozwalającą ostrzeżenia w Księgach Hipotecznych, obowiązana jest tę rezolucją i stosowny do niej pozew wyniesiony, i stronie przeciwnej wręczony, kwit pisarza Trybunału z opłaconego wpisu dołączając, Regentowi podać, który z rezolucji wypadłej i pozwu wyniesionego, w Wykazie hipotecznym o treści prawa ostrzeżenie zapisze, i przeciwną stronę podług art. 45 kosztem proszącej ostrzeżenia uwiadomi. Jeżeli

pomyślny wyrok nastąpi, pierwszeństwo przysądzanego prawa liczyć się będzie od daty podania do hipoteki ostrzeżenia; jeżeli ostrzegający upadnie w sprawie, wpis ostrzeżenia za wyroku prawomocnego podaniem z Wykazu hipotecznego wykreślonym będzie; nadto przegrywający zmuszonym być może w braku funduszu do odpowiedzialności aresztem osobistym do wynagrodzenia szkód.

[hasła: księgi hipoteczne, Regent Akt Hipotecznych, Trybunał I Instancji, pisarz sądowy, ostrzeżenie hipoteczne, pierwszeństwo hipoteczne, ostrzeżenie hipoteczne, wykaz hipoteczny, areszt osobisty]
[orzeczenia]

Art. 77.

Gdy z powodu sprawy przed sąd karzącej wytoczonej, strona pokrzywdzona chce sobie zabezpieczyć ilość wynagrodzenia, mocna jest na mocy rezolucji Trybunału żądać ostrzeżenia, które w księdze Wykazu hipotecznego Regent zapisze, a usprawiedliwienie pretensji, gdyby ta w drodze karzącej nie była oznaczoną, w dniach 14 po prawomocności wyroku w drodze karzącej zapadłego, czyniący ostrzeżenie winien wydać pozew i wpis opłacić, pod rygorem wymazania ostrzeżenia.

[hasła: Trybunał I Instancji, wykaz hipoteczny, Regent Akt Hipotecznych, wyrok prawomocny, wykreślenie ostrzeżenia hipotecznego]
[orzeczenia]

Art. 78.

Wyrok przysądżający należność osobistą, nim się stał prawomocnym, może być wniesionym do Ksiąg Hipotecznych dla uzyskania miejsca w hipotece, gdy zmienionym nie będzie, i stanie się prawomocnym.

[hasła: księgi hipoteczne, wyrok sądowy]
[orzeczenia]

Dział VIII.

O stopniowym zaprowadzeniu nowego porządku hipotecznego.

Art. 79

Celem ustalenia własności nieruchomości i praw hipotecznych, przeznacza się termin prekluzyjny dla dóbr ziemskich miejskich wszelkiej natury półtora roku od ogłoszenia prawa niniejszego rachując.

[hasła: termin prekluzyjny, nieruchomości, prawa hipoteczne]
[orzeczenia]

Art. 80.

Wszystkie czynności, odnoszące się do zrobienia Wykazu hipotecznego każdej w szczególności nieruchomości w powyższym terminie półtora roku, wykonywane będą przez oddzielną Komisję, która wyznaczy dla każdej nieruchomości dzień pewny, poprzednio przez Gazetę i Dziennik Rządowy ogłoszony, i wezwanie szczegółowe w dobrach, kamienicy wręczone.

[hasła: wykaz hipoteczny, Komisja Hipoteczna, Dziennik Rządowy Wolnego Miasta Krakowa, Gazeta Krakowska, nieruchomości, regulacja hipoteki]
[orzeczenia]

Art. 81.

Po ukończeniu działań Komisji z dniem oznaczonym rozpocznie się urzędowanie Regenta Aktów Hipotecznych.

[hasła: Komisja Hipoteczna, Regent Akt Hipotecznych, regulacja hipoteki]
[orzeczenia]

Art. 82.

Wszystkie dobra nieruchome posiadane przez osoby prywatne, dobra instytucji wszelakich, dobra narodowe, dobra kamelaryjne, zgoda wszystkie dobra ziemskie w Okręgu i miastach będące, a w Katastrum umieszczone, powinny być do Ksiąg Hipotecznych zapisane.

[hasła: księgi hipoteczne, kataster, majątek narodowy, majątek instytucyjny, majątek kamelaryjny]
[orzeczenia]

Art. 83.

Każdy właściciel dóbr ziemskich, kamienic w artykule powyższym wymienionych, jak również każdy mający prawo rzeczowe na nieruchomości, obowiązany jest w dniu przez Komisję wyznaczonym, a najpóźniej przed upłynieniem czasu prekluzyjnego, złożyć Komisji Hipotecznej dowody, na których się opiera prawo jego własności, lub prawa rzeczowe, które jeżeli nie są w Księgach Hipotecznych, z dniem 15 sierpnia 1810 r. zaprowadzonych, wpisane będą do tychże kosztem publicznym.

[hasła: Komisja Hipoteczna, księgi hipoteczne, termin prekluzyjny, prawa rzeczowe, regulacja hipoteki]
[orzeczenia]

Art. 84.

Wszelkie tajne, czyli prawne hipoteki z epoki od dnia 15 sierpnia 1810 r. aż do ogłoszenia niniejszego prawa pochodzące, powinny być Komisji Hipotecznej podane i z zachowaniem pierwszeństwa, w porządku daty zobowiązania, z którego prawna hipoteka wypływa, wpisane zostaną do Ksiąg Hipotecznych. Podanie to w dniu przez Komisję wyznaczonym, a najpóźniej przed upłynieniem czasu prekluzyjnego, bez obowiązku stempla uskutecznione być winno; w tym czasie, gdy nie będą podane, droga tylko prawną o wpisanie onych do hipoteki dopominać się wolno, i dzień wpisu wyroku stanowić będzie porządek praw ich hipotecznych. Wniesienie hipotek dotychczasowych tajnych w terminie wyżej oznaczonym, o ile się tycze majątku żon, one lub ich bliżsi krewni; co do majątku małoletnich opiekunowie przydani, pod odpowiedzialnością za dopilnowaniem rad rodzinnych, Prokuratorów, sądów pokoju i Trybunału uskutecznić są obowiązani, a od dnia ogłoszenia niniejszego prawa będą miały miejsce hipoteki prawne, lecz tylko z obowiązkiem wpisania ich do ksiąg.

[hasła: Komisja Hipoteczna, księgi hipoteczne, hipoteka tajna, pierwszeństwo hipoteczne, termin prekluzyjny, regulacja hipoteki, opłata stemplowa, rady rodzinne, prokurator, sądy pokoju, Trybunał I Instancji, opieka nad małoletnimi, małoletni, opiekun przydany, prawa hipoteczne, krewni, małżonek]
[orzeczenia]

Artykuł 85.

Właściciel dóbr nieruchomości, któryby nie dopełnił obowiązku publicznego art. 79, 80, 81, 82, 83 nakazanego, zagnalonym będzie do wykonania w ten sposób: 1) Komisja wyznaczy inny termin przed upłynieniem czasu prekluzyjnego, pod zagrożeniem kary pieniężnej od 20 do 600 złp, którą Komisja oznaczy; 2) Na przypadek niedopełnienia obowiązku w tymże terminie, kara pieniężna ściągana będzie przez urząd publiczny, a drugi termin pod zagrożeniem podwójnej kary, wyznaczonym będzie.

[hasła: Komisja Hipoteczna, księgi hipoteczne, termin prekluzyjny, regulacja hipoteki, kara pieniężna]
[orzeczenia]

Artykuł 86.

Gdyby właściciel był nieletnim lub bezwłasnowolnym, środki rygoru zastosowanymi będą do opiekunów.

[hasła: opieka nad małoletnimi, małoletni, osoba ubezwłasnowolniona, opiekun małoletniego]
[orzeczenia]

Artykuł 87.

Gdyby właściciel pomimo ściągniętej kary własności nie udowodnił, i udowodnić aż do prekluzyjnego terminu nie chciał, na ten czas na koszt opieszałego właściciela każdemu wierzycielowi wolno prawa jego do własności podać, albo gdyby żaden wierzyciel tego dowodu nie uskutecznił, Komisja Hipoteczna właściciela dóbr w Katastrum umieszczonego w hipotece zapisze, a zgłaszających się wierzycieli w Wykazie Hipotecznym umieści, i o tym dopełnieniu przez Gazetę, Dziennik Rządowy, kosztem właściciela publiczność uwiadomi.

[hasła: Komisja Hipoteczna, termin prekluzyjny, wykaz hipoteczny, regulacja hipoteki, kara pieniężna, Dziennik Rządowy Wolnego Miasta Krakowa, Gazeta Krakowska, kataster]
[orzeczenia]

Artykuł 88.

Każdy z interesowanych w art. 83 i 84 wymienionych, który by się nie zgłosił w dniu oznaczonym, a najpóźniej przed upłynieniem czasu prekluzyjnego z art. 17, utracą prawo rzeczowe; prawo jego stanie się osobistym w ten sposób, iż może być w każdym czasie wykonanym przeciw temu, który był osobiście obowiązany, lub jego sukcesorom uniwersalnym, lecz nie może być wniesionym do Ksiąg Hipotecznych, gdyby już dobra przeszły w ręce trzeciego, a choćby się jeszcze znajdowały w ręku osobiście zobowiązanego, wciągnięcie do Ksiąg Hipotecznych nie może szkodzić ani zabierać pierwszeństwa temu, który uzyskał wpis poprzedzający.

[hasła: zgłoszenie wierzytelności, termin prekluzyjny, prawa rzeczowe, prawa osobiste, księgi hipoteczne, pierwszeństwo hipoteczne, sukcesorowie]
[orzeczenia]

Artykuł 89.

Zgłaszającym się służy takie pierwszeństwo, jakie zawarowane jest prawami tej epoki, z której pochodzi ich należność.

[hasła: pierwszeństwo hipoteczne, zgłoszenie wierzytelności]
[orzeczenia]

Artykuł 90.

Zgłaszający się po dniu oznaczonym, ale jeszcze przed upłynieniem czasu prekluzji, powinien wezwać wszystkich, na których prawo ma wpływ jego pretensja, do stawienia się przed Komisją, i ponosić będzie wszystkie koszty.

[hasła: zgłoszenie wierzytelności, termin prekluzyjny, Komisja Hipoteczna]
[orzeczenia]

Artykuł 91.

W czasie przez prekluzję zamierzonym, każdy interesowany stanąć powinien osobiście lub przez pełnomocnika do tej czynności urzędownie, jeżeli za granicą, jeżeli w kraju mieszka, plenipotencją ręczną, dwóch świadków i wójta gminy poświadczoną, postanowionego. Dokumenty przez składającego i członka Komisji przyjmującego akt oznaczone, po zrobieniu z nich użycia, na powrót za rewersem oddane będą.

[hasła: zgłoszenie wierzytelności, termin prekluzyjny, Komisja Hipoteczna, pełnomocnik, pełnomocnictwo, wójt gminy, świadek]
[orzeczenia]

Artykuł 92.

Po przyjęciu dowodów od osób zgłaszających się, i sprawdzeniu ich z Księgami w hipotece będącymi, albo gdyby jeszcze ingrosowanymi nie były, po ich od Konserwatora ingrosowaniu, Komisja projective Wykaz hipoteczny ułoży, i dla przejrzenia do wszystkich stron interesowanych wezwanie uczyni, wręczając to w mieszkaniu w Krakowie obrać się mającym, przez woźnego, z oznaczeniem dnia pewnego, w miarę potrzeby i odległości, na którym oświadczeń stron słuchać będzie. Gdyby zaś strony mające wręczone wezwanie w czasie oznaczonym nie stawily się, a przeto milczeniem projekt wykazu zatwierdziły, na ten czas Komisja wzmiankując o wezwaniu stron stawiających, Wykaz do Ksiąg zapisać każe, i sama w komplecie dla wiary podpisze.

[hasła: zgłoszenie wierzytelności, Komisja Hipoteczna, Konserwator Hipoteki, księgi hipoteczne, wykaz hipoteczny, woźny]
[orzeczenia]

Artykuł 93.

Przeciwko Wykazowi hipotecznemu strony mogą spór Komisji Hipotecznej oświadczyć, i jeżeli chcą, aby to oświadczenie w aktach wpisane było, w dniach 14 formalności w art. 76 przepisane, zachować mają; inaczej po upłynionym terminie dobrodziejstwa tego pozbawione będą.

[hasła: Komisja Hipoteczna, wykaz hipoteczny, spór hipoteczny]
[orzeczenia]

Dział VIII.

O jawności aktów, i odpowiedzialności Regenta.

Artykuł 94.

Regent aktów obowiązany jest wydać wszystkim żądającym kopią z Księgi Ingrosacyjnej lub Wykazu hipotecznego, albo zaświadczenie, że żadnego nie masz.

[hasła: wykaz hipoteczny, Regent Akt Hipotecznych, księga ingrosacyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 95.

Odpowiedzialny jest Regent za wynikające ukrzywdzenia.

- 1) Za opuszczenie w Księgach przepisać aktów odmiany i wpisów żądanych;
- 2) Za niewymienienie w zaświadczeniach swoich jednego, lub kilku wpisów będących.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, księgi hipoteczne, wpis hipoteczny]
[orzeczenia]

Artykuł 96.

Nieruchomość wolną zostaje w rękach nabywcy, względem której Regent opuścił w zaświadczeniu jeden lub kilka ciężarów wpisanych; ale odpowiedzialnym jest Regent, byleby ten nabywca żądał zaświadczenia po przepisaniu swego tytułu; bez uszkodzenia jednak prawa wierzycieli, którzy mogą sobie wyrobić umieszczenie, według stopnia, jaka im się należy, póki porządek między wierzycielami nie został potwierdzony sądownie.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, wpis hipoteczny, wierzyciele hipoteczni, nieruchomości, ciężary hipoteczne]
[orzeczenia]

Artykuł 97.

Regent w żadnym wypadku nie może odmawiać lub spóźniać przepisania aktów odmiany wpisu praw hipotecznych, ani wydania zaświadczeń żądanych, pod karą wynagrodzenia szkód wszelakich stronom. Zaskarżenie w tej mierze wolno podać do Trybunału, który wysłuchawszy Regenta i wniosków Prokuratora, co z okoliczności wypadnie, Regentowi rozporządzi, strony na piśmie uwiadamiając.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, prokurator, Trybunał I Instancji, wpis hipoteczny]
[orzeczenia]

Artykuł 98.

Obowiązany jest Regent w odbywaniu obowiązków swego urzędu stosować się do wszelkich przepisów prawa hipotecznego, pod karą pieniężną od 100 do 1000 złp za pierwsze wykroczenie, a za drugie pod karą złożenia z urzędu; i oprócz tego powinni będą wynagrodzić stronom szkody wszelkie, i zapłacić je pierwszej jeszcze, niżeli karę.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, prawo hipoteczne, kara pieniężna, wynagrodzenie szkód, usunięcie z urzędu]

[orzeczenia]

Artykuł 99.

W dzienniku, Księdze Ingrosacji, Wykazie hipotecznym, przepisania czynione będą ciągle, nie zostawiając żadnego próżnego miejsca, ani nic między liniami nie dodając, pod karą pieniężną na Regenta od 20 do 2000 złp i obowiązkiem wynagrodzenia stronom szkód wszelkich, w których wypłaceniu pierwszeństwo jest jeszcze przed wypłaceniem kary.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, księga ingrosacyjna, wykaz hipoteczny, wynagrodzenie szkód]

[orzeczenia]

Dział IX.

O Komisji urządzającej Hipotekę.

Artykuł 100.

Nim prawo niniejsze przyjdzie do wykonania, poprzedzić je powinna czynność pierwiastkowego zaprowadzenia.

[hasła: prawo hipoteczne]

[orzeczenia]

Artykuł 101.

Czynność ta powierzona będzie Komisji do regulacji hipotecznej, składającej się z trzech członków władz sądowych konstytucyjnych, z głosem stanowczym przez sejm teraźniejszy nominowanych, z Konserwatora Hipotek z głosem doradczym, i kancelarią do pracy zastosowanej. Apelacja od decyzji Komisji Hipotecznej należeć będzie do Sądu Apelacyjnego.

[hasła: Komisja Hipoteczna, Sąd Apelacyjny, Konserwator Hipoteki, wymiar sprawiedliwości, apelacja, regulacja hipoteki]

[orzeczenia]

Artykuł 102.

Na członków Komisji do regulacji hipoteki Sejm Prawodawczy nominuje niniejszym:

- 1) P. Franciszka Borgiasza Piekarskiego – wiceprezesa Sądu Apelacyjnego,
- 2) P. Jakuba Mąkolskiego – wiceprezesa Trybunału Pierwszej Instancji,
- 3) P. Leona Chwalibogowskiego – Prokuratora przy Trybunale Pierwszej Instancji.

Na zastępców powyższych członków Komisji:

- 1) P. Marcina Soczyńskiego – sędziego Sądu Apelacyjnego,
- 2) P. Jakuba Mączyńskiego – sędziego pokoju,
- 3) P. Andrzeja Kalinkę – sędziego Trybunału Pierwszej Instancji.

[hasła: Komisja Hipoteczna, regulacja hipoteki, prokurator, Trybunał I Instancji, Sąd Apelacyjny]
[orzeczenia]

Artykuł 103.

Urząd Regenta nie może być połączony z urzędem pisarza aktowego. Regent winien złożyć kaucję 20 000 złp i będzie płatny ze Skarbu Publicznego. Pisarze aktowi winni złożyć kaucję po 6000 złp.

[hasła: Regent Akt Hipotecznych, Skarb Publiczny, pisarz aktowy, kaucja]
[orzeczenia]

Dział X.

O prawidłach zastosowania niniejszego prawa.

Artykuł 104.

Tytuł XVIII Księgi III Kodeksu Cywilnego przestaje być obowiązującym od chwili, gdy hipoteka podług niniejszego prawa ostatecznie urządzoną będzie; od tejże chwili wszelkie przepisy dotychczasowych praw, niniejszemu prawu przeciwne, przestaną być obowiązującymi.

[hasła: Kodeks Cywilny Napoleona, prawo hipoteczne, regulacja hipoteki]
[orzeczenia]

Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby uchwała ta, jako prawo od dnia 1 stycznia 1823 r. obowiązujące uważaną i od kogo należy dopełnioną była; dla podania zaś do powszechnej wiadomości umieścić ją w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazujemy.

Działo się na posiedzeniu Senatu, dnia 6 września 1822 r.

M.P.

[Podpisy] Wodzicki, Mieroszewski – sekretarz generalny.

Dzień ogłoszenia jest dzień 1 stycznia 1823 r.